

CultureTalk Bosnia and Herzegovina Video Transcripts:
<http://langmedia.fivecolleges.edu>
Late Twentieth Century Music

Bosnian transcript in Latin:

Sedamdesetih godina se dešava ekspanzija, tj. bum rocka u Bosni i Hercegovini, kada se pojavljuje možda i najvažniji bosansko-hercegovački bend, istorijski gledano, a to je Bijelo Dugme. Bijelo Dugme je, kao što su neki moji sugovornici već spominjali, bend koji je promijenio mnoge stvari, kako u Bosni i Hercegovini, tako i u bivšoj Jugoslaviji. Vrlo brzo su postali najtiražniji, vrlo brzo su postali jako popularni. Ono što su oni izvodili se, u tim samim počecima, najlakše može opisati kao kombinacija Led Zeppelina, i neke... Nekog bluesa, recimo, sa blues korijenima se osjeti neki uticaj, recimo B.B. Kinga, Muddy Watersa itd; dok poslije, kako je bend napredovao i kako se mijenjao, došlo je do uticaja etna, tj. kao što sam već spominjao, nekog tradicionalnog zvuka na samom zvuku benda, koji se nastavio do samog njihovog gašenja 1989.

U međuvremenu, kao odgovor na pojavu Bijelog Dugmeta, pojavili su se, pojavio se veliki broj alternativnih bendova, kako u Bosni i Hercegovini, tako i u čitavoj bivšoj Jugoslaviji. Sve je počelo nekim novim valom, tj. novim talasom u Beogradu i u Zagrebu, pa su se pojavili bendovi poput Haustora, Prljavog kazališta [u Zagrebu], Partibrejkersa u Beogradu, ne znam koga bih još spomenuo, koji su, je li, pokušali da rade nešto što je potpuno drugačije od ovog što je radilo Bijelo Dugme.

Iz tog novog vala se pojavio jedan pravac tj. podžanr alternativne rock muzike u Bosni i Hercegovini koji se zvao „novi primitivizam“ tj. „New Primitivism“, da to odmah prevedem... Djelimično kao neki odgovor na, kao što sam već rekao, Bijelo Dugme, a djelimično kao dio jednog većeg pokreta koji je imao svoju TV emisiju, „Nadrealisti“, koji je imao svoju... Prvo radio, pa TV emisiju, i koji je bio poprilično dobra, interesantna slika čitave te jedne generacije iz osamdesetih. Tada su se pojavili bendovi poput, koji su mislim najvažniji, najvažniji bendovi osamdesetih u bivšoj Jugoslaviji, poput Zabranjenog pušenja, Bombaj štampe, Plavog orkestra, Crvene jabuke; i ono što je interesantno jeste da su ti bendovi, pa je li, od Bijelog Dugmeta pa do Plavog orkestra i raspada bivše Jugoslavije i dan-danas najslušaniji bendovi u bivšoj Jugoslaviji, kompletnoj bivšoj Jugoslaviji. Svi bendovi koje sam nabrojao su bili jako tiražni. Bijelo Dugme i Plavi orkestar su, recimo, rušili sve rekorde kada je u pitanju prodaja albuma, pa je tako prvi album Plavog orkestra kada se tek pojavio prodan u pola miliona primjeraka, što je za jedno tržište od 26 miliona stanovnika bilo jako veliko.

Bosnian transcript in Cyrillic:

Седамдесетих година се дешава експанзија, тј. бум рока у Босни и Херцеговини, када се појављује можда и најважнији босанско-херцеговачки бенд, историјски гледано, а то је Бијело Дугме. Бијело Дугме је, као што су неки моји суговорници

већ спомињали, бенд који је промијенио многе ствари, како у Босни и Херцеговини, тако и у бившој Југославији. Врло брзо су постали најтиражнији, врло брзо су постали јако популарни. Оно што су они изводили се, у тим самим почецима, најлакше може описати као комбинација Лед Цепелина, и неке... Неког блуза, рецимо, са блут коријенима се осјети неки утицај, рецимо Б.Б. Кинга, Мади Вотерса итд; док послје, како је бенд напредовао и како се мијењао, дошло је до утицаја етна, тј. као што сам већ спомињао, неког традиционалног звука на самом звуку бенда, који се наставио до самог њиховог гашења 1989.

У међувремену, као одговор на појаву Бијелог Дугмета, појавили су се, појавио се велики број алтернативних бендова, како у Босни и Херцеговини, тако и у читавој бившој Југославији. Све је почело неким новим валом, тј. новим таласом у Београду и у Загребу, па су се појавили бендови попут Хаустора, Прљавог казалишта [у Загребу], Партибрејкерса у Београду, не знам кога бих још споменуо, који су, је ли, покушали да раде нешто што је потпуно другачије од овог што је радило Бијело Дугме.

Из тог новог вала се појавио један правац тј. поджанр алтернативне рок музике у Босни и Херцеговини који се звао „нови примитивизам“ тј. „Нју Примитивизм“, да то одмах преведем... Дјелимично као неки одговор на, као што сам већ рекао, Бијело Дугме, а дјелимично као дио једног већег покрета који је имао своју ТВ емисију, „Надреалисти“, који је имао своју... Прво радио, па ТВ емисију, и који је био поприлично добра, интересантна слика читаве те једне генерације из осамдесетих. Тада су се појавили бендови попут, који су мислим најважнији, најважнији бендови осамдесетих у бившој Југославији, попут Зобрањеног пушења, Бомбај штампе, Плавог оркестра, Црвене јабуке; и оно што је интересантно јесте да су ти бендови, па је ли, од Бијелог Дугмета па до Плавог оркестра и распада бивше Југославије и дан-данас најслушанији бендови у бившој Југославији, комплетној бившој Југославији. Сви бендови које сам набројао су били јако тиражни. Бијело Дугме и Плави оркестар су, рецимо, рушили све рекорде када је у питању продаја албума, па је тако први албум Плавог оркестра када се тек појавио продан у пола милиона примјерака, што је за једно тржиште од 26 милиона становника било јако велико.

English translation:

During the 70s, an expansion, or rather an explosion, of rock 'n' roll music took place in Bosnia and Herzegovina, when the most historically important band appeared, called *Bijelo Dugme*¹. *Bijelo Dugme* was, as other speakers already mentioned, a band which

¹ *Bijelo Dugme* (lit. trans. “White Button”) was the most popular band in ex-Yugoslavia. Formed in 1974, *Bijelo Dugme* pioneered a particular type of rock known as “Shepherd Rock,” successfully combining traditional folk instruments and arrangements with rock. It remained highly influential throughout the 1980s, and according to musicologists and rock critics it was instrumental in the appearance of new genres in Yugoslav music such as New Wave and New Primitivism, which are seen as direct responses to the Shepherd Rock phenomenon.

changed many things, both in Bosnia and Herzegovina and the former Yugoslavia. They quickly became a best-selling band, and they quickly became very, very popular. The genre of their music can be best described as a mix of Led Zeppelin and... a type of blues, say, with blues roots such as B.B. King, Muddy Waters etc., while later, as the band progressed and evolved, there was a definite influence of ethno music, or as I previously talked about, a more traditional sound, which was dominant until they disbanded in 1989.

In the meantime, in response to *Bijelo Dugme*, a large number... A large number of alternative rock bands appeared on the scene, both in Bosnia and Herzegovina and the entire former Yugoslavia. It all began with New Wave² in Belgrade and Zagreb and the founding of bands such as *Haustor* and *Prljavo kazalište* [in Zagreb], *Partibrejkers* in Belgrade, as well as others. They all tried to do something that would be completely different from *Bijelo Dugme*.

New Wave inspired another genre or a subgenre of alternative rock music in Bosnia and Herzegovina called New Primitivism³... Partially as a response to *Bijelo Dugme*, and partially as a part of a large movement which had its own TV show called "*Nadrealisti*," as well as... First it was a radio show, and then it was a TV show. It was quite good; it shows an interesting viewpoint of this entire generation growing up in the 80s. The most important bands in the former Yugoslavia were founded [in Sarajevo] at that particular time; bands such as *Zabranjeno pušenje*, *Bombaj štampa*, *Plavi orkestar*, and *Crvena jabuka*. What's also interesting is that all those bands, from *Bijelo Dugme* to *Plavi orkestar*, are still the most popular bands in former Yugoslavia – the entire former Yugoslavia. All of the aforementioned bands sold a large number of records. For example, *Bijelo Dugme* and *Plavi orkestar* broke all records when it comes to album sales – *Plavi*

² New Wave (Croatian: *Novi val*, Serbian: *Novi talas*) was a genre of Yugoslav music which came to prominence in late 1970s and early 1980s as a response to political and social changes in Yugoslavia after the death of its lifetime president, Marshal Josip Broz Tito. Although similar to its US and UK counterparts, Yugoslav New Wave also includes subgenres such as punk, reggae and ska. This period is still considered to be the "golden age" of music in all former Yugoslav republics.

³ "*Top lista nadrealista*" (lit. trans. "Surrealists' Top Chart") also known as "*Nadrealisti*" (lit. trans. "Surrealists") was a comedy radio broadcast on Radio Sarajevo during the early 1980s and later a sketch comedy and variety TV show on TV Sarajevo which aired from 1984 to 1991. The show was composed mostly of political satire in the form of sketches. In the late 1980s and early 1990s, many sketches dealt with the current political situation which was a prelude to the Yugoslavian war. "Surrealists" held a clear pacifist posture, often using absurdity to describe the imminent war, e.g. warning that "peace may break out and ruin the Bosnian harmonious war" or giving alarming instructions on how the public should act in case of "peace".

The creative team that gathered around the original radio show and its TV offshoot were also the founding members of several bands that belonged to New Primitivism, an urban subcultural movement which originated in Sarajevo in mid-1980s, such as *Zabranjeno pušenje*, *Bombaj štampa*, and *Elvis J. Kurtović & His Meteors*. New Primitivism was a subgenre of the Yugoslav New Wave; it was a response to New Romanticism globally, and, within Yugoslavia, *Neue Slowenische Kunst*, a Slovenian genre of music which was regarded as highly artistic, but also very cold and calculated. New Primitivism tried to be completely opposite, and it could be described as a combination of punk music and lyrics with stories about small people – coalmine workers, petty criminals, provincial girls, etc. – in unusual or even absurd situations.

orkestar's first album sold 500,000 copies when it first appeared, which was quite impressive in a market of 26 million citizens.

About CultureTalk: CultureTalk is produced by the Five College Center for the Study of World Languages and housed on the LangMedia Website. The project provides students of language and culture with samples of people talking about their lives in the languages they use every day. The participants in CultureTalk interviews and discussions are of many different ages and walks of life. They are free to express themselves as they wish. The ideas and opinions presented here are those of the participants. Inclusion in CultureTalk does not represent endorsement of these ideas or opinions by the Five College Center for the Study of World Languages, Five Colleges, Incorporated, or any of its member institutions: Amherst College, Hampshire College, Mount Holyoke College, Smith College and the University of Massachusetts at Amherst.

© 2012 Five College Center for the Study of World Languages and Five Colleges, Incorporated